

Мішук І.А., Лісна А.Г.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Процесний підхід до управління як інструмент підвищення ефективності діяльності фармацевтичною компанією

ingamishuk12@gmail.com

Вступ. Аналізуючи й переосмислюючи наявні фундаментальні підходи до управління функціонуванням і розвитком фармацевтичної компанії (ФК) у реальних умовах, фахівці розробляють й обґрунтовують методи управління, що змінюють фундаментальні принципи організації системи управління ФК. Одним із таких підходів є процесний підхід. Все ширше впровадження процесного управління є об'єктивною реакцією на динамічні економічні й технологічні мінливі умови конкуренції й спричиняє фундаментальне перепроектування ділових процесів на ФК. За процесного підходу акценти зсуваються з управління окремими ресурсами й, відповідно, центрами витрат на управління бізнес-процесами, які воедино ув'язують діяльність усіх взаємодіючих підрозділів ФК. Це підвищує рівень скоординованості виконання виробничо-господарських операцій, сприяє зростанню рівня продуктивності й якості праці та концентрує управління на отриманні кінцевого результату бізнес-процесу. Отже, поліпшення показників діяльності ФК визначається підвищенням ефективності управління бізнес-процесами.

Відповідно до цього, дослідження, присвячене вдосконаленню механізму впровадження процесного управління ФК в умовах впровадження систем менеджменту якості, є актуальним.

Особливості процесного підходу до управління підприємствами різнопланово досліджено в працях вітчизняних і зарубіжних науковців: М. Хаммера, Дж. Чампі, М. Портера, В. Івлева, Т. Попової, С. Дохоляна, С. Ткачової, М. Гвоздя, В. Мицько та ін. Проте за великим різноманіттям підходів до процесу управління підприємствами, формування й впровадження процесного підходу у практику їх діяльності існує низка актуальних і проблемних питань, пов'язаних

із необхідністю формування технологій, методів і механізмів оптимізації управління бізнес-процесами саме на ФК.

Метою даного дослідження є визначення актуальності впровадження процесного підходу до управління ФК.

ФК слід змінювати функціонально-орієнтовану спрямованість, за якої організацію діяльності компанії й управління нею здійснюють за структурними елементами (відділами, управлінськими службами та ін.), а їх співпрацю – через посадових осіб (керівників зазначених служб) і структурних підрозділів вищих ієрархічних рівнів.

Переважає більшість сучасних ФК створена за функціональним або ієрархічним принципом, що засвідчує досконалість і стійкість функціонального підходу до управління компаніями. Однак епоха тотального зростання якості вимагає інших підходів до управління. Застосування процесного підходу припускає наявність налагодженої горизонтальної взаємодії, оскільки всі процесуальні етапи виконуються послідовно, а результат процесу або якість робіт усередині нього перевіряються наступною ланкою процесного ланцюга, що є споживачем продукту, виготовленого попередньою ланкою. За процесного підходу до організації управління ФК виконавці, наділені ширшими повноваженнями, самостійно ухвалюють рішення і несуть відповідальність за отриманий результат, що дає змогу менеджерам швидко й оперативно реагувати на зміну умов, призводить до підвищення їх віддачі та рівня значимості на ФК.

За процесного підходу управлінська увага сконцентрована на системі ділових процесів – бізнес-процесів, що формують прибуток ФК, як наскрізних ланцюгів дій і робіт, що пронизують усю організаційну структуру компанії. Вважають, що термін «процесне підприємство» вперше висунув М. Хаммер, пропонуючи ідею радикальної трансформації схеми операцій сучасної корпорації для підвищення ефективності її діяльності.

Термін «процесний підхід» підтверджено стандартом ISO 9000:2008, у якому зазначено, що для результативного функціонування організації повинні управляти численними зв'язками і взаємодіючими процесами. Систематична

ідентифікація процесів, управління ними та їх постійна взаємодія вважаються процесним підходом. У стандарті зазначено: перевага процесного підходу полягає у неперервності управління, яке він забезпечує на стику окремих процесів у межах єдиної системи, а також за їх комбінації та взаємодії. Процесний підхід до управління ФК дає змогу отримати структуру, вектором діяльності якої є постійне поліпшення якості готової фармацевтичної продукції для задоволення кінцевого споживача й ґрунтується на понятті бізнес-процесу. Таким чином, виходячи з аналізу процесного підходу до управління ФК, можна відзначити такі основні переваги процесного підходу: технологія процесного управління забезпечує прозорість усіх бізнес-операцій, дає змогу аналізувати можливі наслідки збоїв на певному етапі виконання робіт, вчасно знайти і виправити помилки й ефективніше управляти операційними витратами і розподіляти доходи між підрозділами (бізнес-одинацями), що стає однією з основних умов виживання компанії на фармацевтичному ринку.

Висновки. Підводячи підсумки даного дослідження слід зазначити, що процесним підходом до управління ФК є розгляд діяльності компанії як мережі пов'язаних між собою бізнес-процесів, а не сукупності розрізнених функцій, і орієнтація системи управління ФК на управління як кожним бізнес-процесом окремо, так і всіма бізнес-процесами, що охоплюють етапи життєвого циклу фармацевтичної продукції й призводять до створення доданої вартості й цінності для споживача. Тому реалізація процесного підходу припускає переорієнтацію на підставі найкращих практик удосконалення бізнес-процесів організаційної системи ФК на управління результатами, сукупність яких забезпечує підвищення ефективності системи управління і конкурентоспроможності компанії й є пріоритетним у сучасних умовах динамічного ринкового середовища та жорсткої конкурентної боротьби.